

Povodom 130. obljetnice rođenja naše najpoznatije spisateljice za djecu, Ivane Brlić Mažuranić Knjižnice Grada Zagreba predstavljaju virtualnu izložbu koju je pripremila Ismeta Meić s dopuštenjem Odsjeka za povijest hrvatske književnosti HAZU. Ivana Brlić Mažuranić potječe iz poznate intelektualne obitelji Mažuranića, a za svoje je književno stvaralaštvo dva puta bila predlagana za Nobelovu nagradu, te je primljena za dopisnog člana 1937.g. kao prva žena.

Životopis

Ivana Brlić Mažuranić je rođena u Ogulinu, 18. travnja 1874., a umrla je u Zagrebu, 21. rujna 1938. Otac Vladimir Mažuranić bio je pisac, odvjetnik i povjesničar. Djed joj je bio slavni političar, hrvatski ban i pjesnik Ivan Mažuranić, a baka Aleksandra Mažuranić, sestra jezikoslovca Dimitrija Demetra.

Školovala se privatno i stekla izvrsnu naobrazbu, između ostalog i u poznavanju stranih jezika, pa su joj i neki od prvih književnih pokušaja na francuskome. S obitelji se iz Ogulina prvo preselila u Karlovac, a potom u Jastrebarsko.

Kada se 1892. udala za odvjetnika i političara Vatroslava Brlića, Ivana seli u Brod na Savi (danas Slavonski Brod), gdje je živjela većinu života koji je posvetila svojoj obitelji, obrazovanju i književnom radu. Kao majka sedmero djece, imala je priliku upoznati se s dječjom psihom, i tako razumijeti čistoću i naivnost njihova svijeta.

Odgojena u narodnome duhu, uz supruga Vatroslava uključuje se u javni život u krugovima prvaka narodnoga pokreta, te joj je biskup Josip Juraj Strossmayer dodijelio zlatnu medalju za protumađaronska nastojanja.

Stvaralaštvo

Ivana Brlić-Mažuranić počela je pisati poeziju, eseje i dnevnik vrlo rano, ali su joj prvi radovi objavljeni tek početkom dvadesetog stoljeća. Zbirku pripovjedaka i pjesama za djecu Valjani i nevaljani

zdale je 1902. u vlastitoj nakladi. Priče i tekstovi poput serije obrazovnih članaka naslovljenih Škola i praznici objavljeni su redovito od 1903. nadalje. Pravu pozornost književne publike skreće 1913. romanom za djecu

Čudnovate zgone i nezgone šegrta Hlapića

. Napisala je pjesničku zbirku

Slike

(1912.), pedagoški intoniranu

Knjigu omladini

(1923.), zapise o obiteljske rodoslovlju (Obzor, 1933-34.), koje objedinjuje u trima knjigama (1934., 1935.), povijesno-pustolovni omladinski roman

Jaša Dalmatin potkralj Gudžerata

(1937.) te prevodila s njemačkoga i francuskoga.

Njenim krunskim djelom kritičari smatraju zbirku pripovjedaka Priče iz davnine, objavljenu 1916., djelo koje sadrži motive mitološke mudrosti običnoga svijeta, inspirirane slavenskom mitologijom. Ova knjiga kroz bajku ponovo vraća u život izgubljeni svijet pretkršćanskih vjerovanja Hrvata. Likovi poput Kosjenke i Regoča, Stribora, Jaglenca, Palunka i ostalih utjelovljenja su ljudskih moralnih osobina i osjećaja, kako vjernosti, ljubavi i dobrotivosti, tako i nestalnosti i slabosti. Želja za bogatstvom i čežnja za dalekim svjetovima kao simboli ljudske žudnje za istinom i znanjem često se pojavljuju u njenim pričama.

Priznanja

Akademija ju je dva puta (1931., 1938.) predlagala za Nobelovu nagradu, primivši je 1937.g. za svoga (dopisnoga) člana, kao prvu ženu kojoj je dodijeljena takva čast. Kritika je njezinu prozu držala jedinstvenom sintezom životnoga idealizma, naravnosti izraza i delikatnosti rijetkoga humora (A. G. Matoš) pa su je, premda je pisala za djecu, hvalili kolege (A. B. Šimić, D. Domjanić) i književni povjesničari (A. Barac). Školska knjiga, d.d. ustanovila je književnu nagradu Ivana Brlić-Mažuranić 1971. radi promicanja književnoga stvaralaštva za djecu i mladež.

Često nazivana hrvatskim Andersenom (radi njene virtuoznosti kao pripovjedača za djecu) i hrvatskim Tolkienom (radi posezanja u fantastični svijet mitologije), Ivana Brlić-Mažuranić svojom originalnošću i svježinom ravnopravno stoji rame uz rame s velikanima dječje književnosti. Djela su joj prevedena na sve važnije svjetske jezike.

[Wikipedia.org](http://en.wikipedia.org/wiki/Ivana_Brlić-Mažuranić)

<http://digital.arhivpro.hr/kgzizlozba/> <-virtualna izložba